

Аннотація. В условиях возрастающей конкуренции активная инновационная деятельность на предприятиях все больше определяет успех предпринимательской деятельности. Особую актуальность внедрения инноваций приобретает в строительной области - области, которая ускоренными темпами развивается технически и широко использует энергосберегающие и экологически эффективные технологии.

Ключевые слова: инновации, строительные предприятия.

Summary. In condition increasing competitions active инновационная activity on enterprise all more define the success to business activity. Special urgency of the introduction инноваций gains in building area - an area, which speed rate develops technically and broadly uses save energy and ecological efficient technologies.

Keywords: innovations, the building enterprises.

Рецензент д.е.н., професор ХДТУБА Іванілов О.С.

Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Полякова О.М.

УДК 658.589:338.439

ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

*Науменко М.О. к.е.н., доцент,
Ваничев В.В. магістр (НТУ «ХПИ»)*

Розглянуто проблеми управління інноваційною діяльністю на підприємствах ресторанного господарства, а також доведено необхідність їх всебічного дослідження та наукового обґрунтування.

Ключові слова: інновація, інноваційна продукція, інноваційна активність підприємств, ресторанне господарство.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Ринкова орієнтація економіки України з кожним роком стає дедалі визнаною. Ресторанне господарство, як специфічна сфера національної економіки, його розвиток та перспектива, значною мірою зумовлюють подальший розвиток економіки країни.

Інноваційна діяльність є невід'ємною складовою виробничо-господарської діяльності підприємства харчової промисловості, зорієнтованої на оновлення і вдосконалення його виробничих сил і організаційно-економічних відносин. Вона спрямована на створення і залучення із зовнішнього середовища таких інновацій, які б сприяли підвищенню його конкурентоспроможності, зміцненню ринкових позицій, забезпечували б перспективу розвитку. Але низькою є інноваційна активність українських підприємств харчової галузі, обумовлена такими причинами:

- фрагментарність, непослідовність і незавершеність економічної трансформації;
- орієнтація економіки на інвестування розвитку виробництв, а не на активізацію інноваційної діяльності;

– відсутність розвиненої інноваційної інфраструктури;

– орієнтація на імпорт високотехнологічного устаткування, недостатня увага до розвитку власного науково-технічного потенціалу;

– відсутність кваліфікованого управління інноваційними процесами, спрямованого на підвищення якості харчової продукції, отримання конкурентних переваг;

– недосконалість інструментів правового регулювання інноваційної діяльності [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій та виділення невирішених частин загальної проблеми. Проблемам розвитку харчової промисловості присвятили праці такі вітчизняні вчені, як П.П. Борщевський, А.Ф. Гончар, Л.В. Дейнеко [1], Д.Ф. Крисанов [3], Ю.П. Лебединський, О.М. Кудирко [4], М. Якубовський [5] та інші. Проте невирішеними залишаються окремі питання інноваційного оновлення підприємств та заходів щодо його реалізації.

У літературних джерелах існує багато різних підходів до управління інноваційним потенціалом підприємств та формування стратегій розвитку [7,

8, 11]. Та на сьогодні немає єдиного комплексного підходу до оцінки ефективності інноваційних проектів для діючих підприємств харчової промисловості [8-11]. Тому роль інноваційної діяльності на таких підприємствах зумовила підвищену увагу до досліджень, результати яких могли б сприяти збільшенню ефективності інноваційних проектів на кожному конкретному виробництві. Сучасні дослідження вказують на те, що управління реалізацією інноваційної стратегії підприємства стосується як стратегічного, так і оперативного рівнів [8, 11], тому доцільно враховувати і ці підходи, залучаючи їх до комплексних на кожному конкретному виробництві харчової промисловості.

Головною **метою дослідження** є систематизація та узагальнення наукових поглядів на зміст та економічну сутність інновацій з метою практичної реалізації інноваційного пріоритету розвитку ринкових суб'єктів підприємницької діяльності, зокрема, підприємств ресторанного господарства.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах все більшої ринкової спрямованості економіки України, а також її соціальної орієнтованості, ресторанне господарство як специфічна сфера національної економіки посідає особливе місце. Розповсюдження ринкових відносин, їх неминучий вплив на всі процеси та явища економічного розвитку є ознакою сьогодення і характерною особливістю сучасного етапу розвитку ресторанної сфери.

Рівень розвитку ресторанного господарства не є пасивним наслідком загального рівня розвитку економіки, але є стимулюючим фактором впливу на всю економіку, сприяє прискоренню її прогресу та підвищенню продуктивності суспільної праці, а також набуває значної ролі у вирішенні соціальних завдань.

Аналізуючи економічні показники підприємств харчової промисловості, можна дійти висновку, що значна частина різновиду їх інноваційної діяльності фактично відокремлює різні напрямки процесових інновацій та кількість суб'єктів господарювання, що їх створюють та (або) впроваджують [6, 7]. Серед них впровадження нових засобів механізації та автоматизації виробництва, утилізації та регенерації енергоресурсів, а також придбання нових технологій [11]. При цьому значна частина підприємств одночасно бере участь у кількох напрямках інноваційної діяльності, а тому їх загальна чисельність є набагато меншою від їх суми за окремими видами [9].

Інновації в сфері ресторанного господарства пов'язані з якісними змінами, спрямованими на створення нового товару, технології, процесу. Також, варто зазначити, що нові якісні або вдосконалені продукти праці стають інноваціями

лише за умови їх споживання, тобто практичного застосування, тобто вони мають сенс, якщо супроводжуються певним ефектом. Тому для підприємств ресторанного господарства інновація – це остаточний результат інноваційної діяльності, вона виступає у вигляді удосконаленого організаційно-управлінського та торгово-технологічного процесу з метою досягнення економічного та соціального ефекту.

Основними причинами вивчення та введення інновацій у підприємствах ресторанного господарства є:

- посилення конкурентної боротьби та намагання одержати на ринку конкурентні переваги та максимізувати прибуток;

- зростання попиту споживачів;

- забезпечення престижу підприємства та оперативне вирішення проблем, що можуть виникнути на підприємстві;

- вивчення наукових новинок та їх впровадження у виробничий процес з метою поліпшення результатів діяльності підприємства.

Інновації як результат інноваційної діяльності, з одного боку, повинні бути орієнтовані на краще, більш повне задоволення запитів споживачів, а з іншого – на отримання певного економічного ефекту у вигляді прибутку для підприємств, що ініціюють їх розроблення і впровадження.

Впровадження інновацій тільки тоді має успіх, коли ефект для економіки та суспільства перевищує наявні затрати, інновація використовується протягом значного періоду часу.

Збереження стабільного позитивного приросту продукції у харчовій промисловості потребує постійного техніко-технологічного оновлення підприємств, тому що недостатній рівень розвитку технологічної бази, притаманний багатьом структурним підрозділам цього виду діяльності, наприклад – ресторанному господарству, становить проблему, яка вимагає активізації інноваційної діяльності, залученню важелів, які сприяють підвищенню ефективності виробництва. Найважливішою складовою даної проблеми є фінансування інноваційної діяльності підприємств ресторанного господарства для реалізації проектів, спрямованих на кардинальну модернізацію основних засобів і продукції, розширення асортименту продуктів харчування та поліпшення їх якості.

За останні роки значно збільшилась кількість підприємств ресторанного комплексу, які реалізовували інновації та впроваджували їх у практику. Напрями використання коштів спричинили й можливості впровадження інновацій у підприємствах харчової промисловості України, зрушення в їх структурі: збільшилась кількість і питома вага підприємств, що здійснювали механізацію та автоматизацію виробництва й скоротилась кількість підприємств, які освоювали

нові технологічні процеси та освоювали виробництво нових видів продукції.

Основні недоліки у здійсненні інноваційної політики, які потребують прийняття конкретних заходів щодо прискорення технологічного оновлення підприємств ресторанного господарства, введення в дію нових видів основних засобів, реконструкцію діючих підприємств, технічне переобладнання. Це особливо важливо в умовах низького рівня технологічних процесів, які застосовуються у сфері обслуговування харчової промисловості; зношеності основного капіталу, яка досягла 40 %, зокрема устаткування — близько 60 %, третина з яких вимагають заміни, відставання продуктивності праці від розвинутих країн Західної Європи майже у 4 рази, недостатній механізації (понад 30 % працівників зайняті ручною працею).

Висновки. Розуміння суті інновацій і механізму інноваційної діяльності у сучасних умовах дасть змогу підприємствам ресторанного господарства більш ефективно здійснювати свою діяльність, підвищувати результативність функціонування підприємства та конкурентоспроможність на ринку.

На інноваційну діяльність підприємства впливають різноманітні фактори, які поділяють на внутрішні і зовнішні, які мають свої особливості прояву у кожній сфері ресторанного господарства. Інновації, як результат інноваційної діяльності, з одного боку, повинні бути зорієнтовані на повніше задоволення запитів споживачів, а з іншого — на отримання конкретного економічного ефекту. Врахування на підприємстві різноманітних факторів дасть змогу підприємству підвищити конкурентоспроможність та отримати кращі результати інноваційної діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Сучасний стан, проблеми та стратегія розвитку харчової промисловості України до 2011 року [Текст] [Дейнеко Л.В., Старшинська Л.В., Коваленко А.О., Шелудько Е.І.] // Економіка

промисловості України. — К.: РВПС України НАН України, 2003. — С. 127–135.

2 Драган І.В. Інноваційна діяльність як фактор прискореного розвитку промисловості [Текст] / І.В. Драган // Економіка та держава. — 2006. — №6. — С. 34–36.

3 Крисанов Д.Ф. Інноваційний фактор розвитку харчової промисловості України [Текст] / Д.Ф. Крисанов // Економіка України. — 2007. — №4. — С. 71–81.

4 Кудирко О. М. Сучасний стан інноваційної діяльності у підприємствах харчової промисловості України [Текст] / О. М. Кудирко. // Економіка АПК. — 2004. — № 11. — С. 102–107.

5 Якубовський М. Інфраструктура — фактор прискорення інноваційного розвитку промисловості [Текст] / М. Якубовський, В. Щук // Економіка України. — 2007. — №2. — С. 27–38.

6 Ланко О.Г. Інноваційна діяльність системі державного регулювання [Текст] / О.Г. Ланко // . — К.: Вид-во МАУП, 2001. — 524 с.

7 Завербний А.С. Особливості управління інвестиційним забезпеченням інноваційних процесів на підприємствах [Текст] / А.С. Завербний, Н. Завербна // — Львів: Вид-во "Світ", 2006. — 262 с.

8 Економіка харчової промисловості [Текст] [за ред. С.П. Кошелика]— К.: Вид-во "Вища шк.", 1994. — 354 с.

9 Крисанов Д. Інноваційний фактор розвитку харчової промисловості України. [Текст] / Д. Крисанов // Економіка України. — 2007. — № 4. — С. 71.

10 Стабников В.Н. Использование вторинного тепла в пищевой промышленности [Текст] / В.Н. Стабников, Н.Г. Бойченко // — М.: Изд-во "Наука", 1972. — 542 с.

11 Макаревич Т.Т. Методичні підходи до оцінювання інтегрального впливу інновацій на діяльність підприємства [Текст] / Т.Т. Макаревич, А.С. Гавриляк, Т.О. Петрушка // Вісник НУ "Львівська політехніка". Сер. Логістика та маркетингове управління. — Львів: Вид-во НУ "Львівська політехніка". — 2007. — Вип. 594. — С. 269.

Аннотация. Рассмотрены проблемы управления инновационной деятельностью на предприятиях ресторанного хозяйства, а также доказана необходимость их всестороннего исследования и научного обоснования.

Ключевые слова: инновация, инновационная продукция, инновационная активность предприятий, ресторанное хозяйство.

Summary. Rassmotreny problems of management innovative activity on the enterprises of restaurant economy, and also the necessity of their comprehensive research and scientific ground is well-proven.

Keywords: innovation, innovative products, innovative activity of enterprises, restaurant economy.

*Рецензент к.е.н., професор ХНЕУ Пулипенко А.А.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Полякова О.М.*